

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 225/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedu Rudofla Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť spoločnosti SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a. s., Winterova 29, Piešťany, zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Juraj Bizoň, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 126/2011 a takto

rozhodol:

1. Základné právo spoločnosti SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 126/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 126/2011 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť spoločnosti SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a. s., trovy konania v sume 518,76 € (päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet jej právneho zástupcu advokátskej kancelárie BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti spoločnosti SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a. s., nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 225/2015-15 z 19. mája 2015 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 126/2011.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že žalobou doručenou okresnému súdu 21. októbra 2011 uplatnila nárok na náhradu škody v sume 17 592,78 € voči žalovaným

v 1. a 2. rade. Okresný súd bol následne podľa tvrdenia sťažovateľky vo veci absolútne nečinný až do času, kedy sťažovateľka podala sťažnosť predsedníčke okresného súdu na prieťahy v konaní. Sťažnosť bola podaná 18. januára 2013 a predsedníčka okresného súdu *„uznala, že v konaní dochádza k zbytočným prieťahom a následne bol nariadený termín pojednávania na deň 25.03.2013“*.

K ďalšiemu priebehu konania sťažovateľka uviedla, že až z obsahu predvolania na pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 25. marca 2013, sa dozvedela, že v konaní došlo k zmene zákonného sudcu, pričom vo vzťahu k novému konajúcemu sudcovi mala pochybnosti o jeho nepredpojatosti, preto podala *„námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi podľa § 14 a nasl. OSP. V dôsledku tohto bolo pojednávanie zrušené“*.

O námietke sťažovateľky rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 21 Ncb 8/2013-147 dňa 29. apríla 2013 tak, že zákonného sudcu z pojednávania a rozhodovania veci nevytlúčil, a napriek tomu, že toto rozhodnutie bolo okresnému súdu doručené už 31. mája 2013, okresný súd vykonal ďalší právny úkon vo veci až 25. februára 2014, kedy uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-162 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie z dôvodu, že podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) je od platenia súdnych poplatkov oslobodená.

Okresný súd následne odvolaním napadnuté uznesenie uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-162 z 25. februára 2014 zmenil tak, že sťažovateľke poplatkovú povinnosť neuložil. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že *„predmetné konanie rozhodne nemožno nazvať ako právne alebo skutkovo zložité“*, keďže jeho predmetom je nárok na náhradu škody, pričom toto konanie je *„pokračovaním trestného konania... v ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, že Žalovaný I/ sa dopustil zavineného konania (podvodu), ktorým spôsobil Sťažovateľke škodu vo výške 17.592,78 €*. Okresný súd je týmto rozhodnutím trestného súdu viazaný podľa § 135 ods. 1 OSP.“.

Sťažovateľka tiež uviedla, že nie je si vedomá žiadneho konania, ktorým by mohla *„čo i len čiastočne prispieť k prieťahom vo veci“*. Podľa názoru sťažovateľky je namietané

konanie „*poznačené 15 mesačnou a 9 mesačnou ničím neodôvodnenou nečinnosťou Okresného súdu Piešťany. Tento naviac koná nesústredene, pomaly a tým neefektívne*“. V závere sťažovateľka sumarizuje, že v namietanom konaní „*po takmer 34 mesiacoch od podania žaloby sa nekonalo ani jedno pojednávanie vo veci, pričom s výnimkou 3 mesiacov... je toto obdobie nutné pričítať na ťarchu Okresného súdu Piešťany*“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vo veci rozhodol týmto nálezom:

„I. Základné právo obchodnej spoločnosti SLOVENSKE LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a.s. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11Cb/126/2011 porušené boli.

II. Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod spis. zn. 11Cb/126/2011 konal bez zbytočných prieťahov.

III. Obchodnej spoločnosti SLOVENSKE LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a.s. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,00 € (slovom: desaťtisíc EUR), ktoré jej je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti SLOVENSKE LIEČEBNÉ KÚPELE PIEŠŤANY, a.s. trovy konania v sume 340,09 € (slovom tristoštyridsať eur a deväť centov) na účet advokátskej kancelárie BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z obsahu predloženého súdneho spisu ústavný súd zistil, že uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-165 z 15. júla 2015 okresný súd konanie z dôvodu podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 1 T 66/08.

Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním sp. zn. Spr. 415/15 doručeným ústavnému súdu 27. júla 2015 vyjadrila predsedníčka okresného súdu, ktorá uviedla chronologický prehľad jednotlivých procesných úkonov okresného súdu. K obsahu sťažnosti uviedla, že predmetom sporu je nárok na náhradu škody „*spôsobenej odporcami spáchaním trestného činu podvodu. Navrhovateľ v podanom návrhu doručenom 21.10.2011 poukázal na trestný rozkaz Okresného súdu Trnava, ktorým boli odporcovia uznaní za vinných... Zo samotného návrhu sťažovateľa vyplývalo, že trestný rozkaz nie je ešte právoplatný, teda o vine odporcov ešte nebolo právoplatne rozhodnuté. Z vyjadrenia navrhovateľa síce vyplývalo, že prokurátor voči odporcovi v 1. rade pred začatím hlavného pojednávania zobral odpor späť, avšak nie je zrejmé, či späťvzatie odporu malo za následok správoplatnenie trestného rozkazu voči odporcovi v 1. rade. Z následnej telefonickkej komunikácie s Okresným súdom Trnava vyplynulo, že trestné konanie voči odporcom doposiaľ nie je právoplatne skončené, preto aj súd konanie v danej veci prerušil do právoplatného skončenia trestného konania voči odporcom.*“. Tieto skutočnosti podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu bránia „*ďalšiemu pokračovaniu v konaní, keďže súd je s poukazom na § 135 ods. 1 O. s. p. viazaný až právoplatným rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin, kto ho spáchal, pričom doposiaľ v trestnom konaní o vine odporcov nebolo právoplatne rozhodnuté.*“. Predsedníčka okresného súdu ďalej uviedla, že ani sťažovateľka nebola ešte právoplatne so svojím návrhom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie, čo jej síce nebráni podať „*civilnoprávnu žalobu o náhradu škody, avšak pokiaľ si nárok na náhradu škody uplatnil[a] aj v trestnom konaní a toto ešte nie je právoplatne skončené, nie je možné v oboch veciach konať súčasne*“.

Zistené nekonanie súdu predsedníčka súdu nepovažuje za zbytočné prieťahy v konaní, pretože postupu súdu bránilo práve „*neskončenie trestného stíhania odporcov*“.

V závere svojho vyjadrenia poukázala predsedníčka súdu na dlhodobé nedostatočné obsadenie okresného súdu väčším počtom sudcov, ktoré „*vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť*“.

K vyjadreniu predsedníčky okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľky. Tento vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 14. augusta 2015 označil dôvod nekonania okresného súdu prezentovaný predsedníčkou okresného súdu za „prekvapivý“, pričom poukázal na skutočnosť, že okresný súd sa „od podania žaloby ani náznakom nezmenil o tom, že nekoná z dôvodu, že trestný rozkaz Okresného súdu Trnava zo dňa 30.07.2010, č. k. 1 T 66/2008-6507, nepovažuje za právoplatný vo vzťahu k žalovanému I/“. Právny zástupca sťažovateľky k tejto okolnosti ďalej uviedol, že žiadosťou z 20. júla 2015 požiadal o vyznačenie právoplatnosti trestného rozkazu Okresný súd Trnava, avšak „vzhľadom na letné mesiace“ mu ku dňu vyhotovenia stanoviska adresovaného ústavnému súdu nebola doručená žiadna odpoveď. Postup okresného súdu označil za „neefektívny a alibistický“, aj vzhľadom na skutočnosť, že trestné stíhanie v čase podania žaloby nebolo ešte skončené, avšak voči ostatným obžalovaným. Právny zástupca sťažovateľky poukázal na skutočnosť, že okresnému súdu nič nebráni, „aby o podanej žalobe riadne konal a to prinajmenšom vo vzťahu k žalovanému I/“.

Právny zástupca sťažovateľky zaujal tiež stanovisko k prerušeniu namietaného súdneho konania uznesením okresného súdu č. k. 11 Cb 126/2011-165 z 15. júla 2015 a uviedol, že „prerušenie konania voči obom žalovaným... sa javí iba ako pokus Okresného súdu ako sa brániť podanej ústavnej sťažnosti Sťažovateľa“. Z obsahu predloženého súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 Cb 126/2011 ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, čo sa týka predloženej chronológie, aké uviedol okresný súd, preto ich považoval za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorých každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 15/03, I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len

čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokováanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a skutkovú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o zaplatenie peňažnej sumy z titulu náhrady škody spôsobenej trestným činom tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Navyše, z obsahu súdneho spisu predloženého ústavnému súdu je možné ustáliť, že okresný súd dosiaľ riešil prostredníctvom svojich procesných úkonov iba otázku právoplatného skončenia súvisiaceho trestného konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 1 T 66/08 (ďalej tiež ako „súvisiace trestné konanie“), a teda nevykonával žiadne procesné úkony vo veci samej, preto nie je možné ani uvažovať o skutkovej či právnej zložitosti veci samej ako o príčine doterajšej dĺžky konania.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia správania účastníkov súdneho konania v súvislosti so vznikom prípadných zbytočných prieťahov v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľky. Z obsahu súdneho spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľka ako prílohu svojho žalobného návrhu síce predložila trestný rozkaz týkajúci sa žalovaných v 1. a 2. rade, avšak tento predložila bez vyznačenia doložky právoplatnosti, a to aj napriek tomu, že tento mal podľa jej tvrdení nadobudnúť právoplatnosť voči žalovanému v 1. rade už 27. septembra 2011 a že v podľa § 79 ods. 2 OSP je žalobca povinný k návrhu pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, okrem tých, ktoré nemôže pripojiť bez svojej viny. O vyznačenie doložky právoplatnosti sťažovateľka v procesnom postavení žalobcu, ako to vyplýva z vyjadrenia jej právneho zástupcu adresovaného ústavnému súdu, požiadala až žiadosťou z 20. júla 2015.

Ústavný súd si tiež nemohol nevšimnúť pasivitu sťažovateľky, ktorá od podania žaloby 21. októbra 2011 do 18. marca 2013, kedy bola okresnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní (teda počas 1 roka a 5 mesiacov nečinnosti okresného súdu), sa konania okresného súdu nedomáhala a sama aktívne do konania nevstúpila. Sťažovateľke preto možno vytknúť pasívnejší prístup ku konaniu a neriadenie sa zásadou *vigilantibus iura* (každý nech si stráži svoje práva), z ktorej okrem iného vyplýva priama závislosť ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania od ich súčinnosti. Všetky skutočnosti uvedené v tomto bode nálezu ústavný súd musel zohľadniť pri určení výšky finančného zadosťučinenia (obdobne IV. ÚS 10/05, III. ÚS 336/07, III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a poukazuje na to, že trvanie namietaného súdneho konania v dĺžke viac ako 4 roky bez zrealizovania čo i len jediného pojednávania vo veci samej a bez prerušenia konania je už samo osebe neprimerané.

Ústavný súd z predloženého súdneho spisu okresného súdu zistil, že okresný súd bol absolútne nečinný v období od podania žaloby sťažovateľkou (21. októbra 2011) do 1. februára 2013, kedy konajúci sudca nariadil termín pojednávania vo veci na 25. marec 2013. Počas tohto obdobia nečinnosti okresného súdu došlo k zmene zákonného sudcu, keďže vec pôvodne napadla sudkyňi, ktorá bola od 1. novembra 2011 preložená na iný súd. Spis bol novému zákonnému sudcovi pridelený 9. novembra 2011. Nečinnosť okresného súdu v tomto období teda trvala 1 rok a 4 mesiace.

V období od 14. marca 2013 do 31. mája 2013 sa spis nachádzal v dôsledku sťažovateľkou podanej námietky zaujatosti sudcu na krajskom súde. Z tohto dôvodu bolo aj zrušené pojednávanie nariadené na 25. marec 2013.

Následne v období od 31. mája 2013 do 25. februára 2014 (9 mesiacov) bol okresný súd vo veci nečinný a s výnimkou doručovania uznesenia krajského súdu o námietke

zaujatosti č. k. 21 Ncb 8/2013-147 z 29. apríla 2013 nevykonával vo veci žiadne procesné úkony.

Okresný súd 25. februára 2014 uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-152 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za návrh. Proti tomuto sa sťažovateľka odvolala odvolaním doručeným okresnému súdu 5. marca 2014 telefaxom a 10. marca 2014 v písomnom vyhotovení, a to z dôvodu, že podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch je sťažovateľka od súdneho poplatku oslobodená. Okresný súd uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-162 z 12. augusta 2014 odvolaním napadnuté uznesenie zmenil tak, že poplatkovú povinnosť sťažovateľke neuložil. Postup okresného súdu pri rozhodovaní o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok preto možno označiť za nesústreďený a neefektívny.

V období od 12. augusta 2014 do 15. júla 2015 okresný súd vo veci neuskutočnil žiaden procesný úkon, čo predstavuje obdobie bezdôvodnej nečinnosti v trvaní 11 mesiacov.

Uznesením č. k. 11 Cb 126/2011-165 z 15. júla 2015 okresný súd konanie prerušil z dôvodu podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 1 T 66/08.

V tejto súvislosti ústavný súd nemôže opätovne nepoukázať na nesústreďenosť postupu okresného súdu, pokiaľ okresný súd odôvodňuje svoju nečinnosť tvrdením, že súvisiace trestné konanie dosiaľ nebolo právoplatne skončené, a teda nemohol vo veci samej konať a rozhodnúť. Táto skutočnosť totiž okresnému súdu mohla byť známa už v čase začatia konania, najneskôr sa o nej však preukázateľne dozvedel z oznámenia Okresného súdu Trnava, ktoré mu bolo doručené 12. marca 2013. Napriek tomu ostal pasívnym a konanie z uvedeného dôvodu prerušil až 15. júla 2015.

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 ods. 1 OSP, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

K obrane okresného súdu o objektívnych prieťahoch v konaní zapríčinených situáciou na okresnom súde (dlhodobý nedostatok sudcov a z toho plynúca ich nadmerná zaťaženosť) ústavný súd poznamenáva, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na farchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov, aj keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu (pozri napr. I. ÚS 119/03, I. ÚS 150/06).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 11 Cb 126/2011 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. V predmetnej veci je síce v čase rozhodovania ústavného súdu konanie prerušené, ale je nesporné, že po odpadnutí prekážky bude okresný súd vo veci konať, preto mu ústavný súd prikázal konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € vo vzťahu k okresnému súdu z dôvodu kompenzácie „za pocit bezmocnosti a frustrácie“ z postupu okresného súdu a tiež „ako prevenciu, aby to Okresný súd Piešťany odradilo nekonať aj po podaní tejto sťažnosti“.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, vzal do úvahy skutočnosti spočívajúce v správaní sťažovateľky (opísané v II. časti bode 2 tohto nálezu) a primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľke nepriznal (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil nárok na náhradu trov v sume 518,76 € za tri úkony právnej služby. Za prevzatie a prípravu zastúpenia a za podanú ústavnú sťažnosť (rok 2014) v sume 268,00 € za dva úkony právnej služby a režijný paušál 2 x 8,04 € a za stanovisko k vyjadreniu okresného súdu (rok 2015) v sume 139,83 € za úkon právnej služby a režijný paušál v sume 8,39 € podľa § 11 ods. 3 vyhlášky

Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, spolu s 20 % DPH. Ústavný súd priznal náhradu trov konania v požadovanej sume (bod 3 výroku nálezu).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015